

Skötselplan för naturreservatet Solidö

Förord

Skötselplanen är ett praktiskt handlingsprogram för syftet och skötseln i ett naturreservat. Skötselplanens inriktning bestäms av ändamålet med reservatet och de föreskrifter som meddelats i beslutet. Till grund för denna skötselplan ligger gällande reservatsbeslut från 1965-07-15, beslut om ändring av föreskrift daterat 1987-03-24 samt beslut om ändring av naturvårdsförvaltare från 1994-05-24.

Planförfattare är Patrick Isendahl, Länsstyrelsen i Kalmar län.

1. Syftet med naturreservatet och reservatsföreskrifter

1.1 Syfte enligt gällande reservatsbeslut från 1965-07-15

I reservatsbeslutet, som inte varit föremål för revidering, heter det att:

”Solidö är en av de många öarna i Gudingefjärden. Denna övärld har av naturvetenskaplig expertis skattats högt som representativ för en hittills så gott som helt orörd innerskärgård, vilken dessutom har stor betydelse ur rekreationssynpunkt.”

Vidare sägs det att:

”Enär Solidö främst på grund av sin ur naturvetenskaplig synpunkt märkliga beskaffenhet bör särskilt skyddas och vårdas, förklarar länsstyrelsen härmed med stöd av 7 § naturvårdslagen området som naturreservat...”

1.2 Föreskrifter enligt gällande reservatsbeslut från 1965-07-15

I reservatsbeslutet sägs följande:

”Skyddsföreskrifter

I fråga om rätten att förfoga över fastighet inom naturreservatet skall gälla följande inskränkningar:

Det är förbjudet

att verkställa nybyggnad, uppföra stängsel för annat ändamål än jordbruksdrift, brygga eller annan därmed jämförlig anordning, inrätta vanprydande upplag ävensom anlägga vägar och framdraga luftledningar;

att upplåta mark för uppställande av husvagn el. dyl.;

att verkställa schaktning, sprängning, utfyllning eller annan liknande åtgärd;

att bedriva täkt av sten, grus och andra lösa jordarter;

att utan skogsvårdsstyrelsens¹ tillstånd avverka träd eller buskar eller utföra skogskultur samt

att eljest vidtaga åtgärd som motverkar syftet med reservatet.

Allmänheten har att inom naturreservatet iakttaga följande:

Det är förbjudet

att skada eller borttaga fasta naturföremål ävensom växande träd, buskar eller växter, blomplockning härunder inbegripen;

att fånga, skada eller döda djur, vidröra, skada eller borttaga fåglars ägg och bon ävensom genom ringmärkning, fotografering, lössläppande av hund eller annorledes störa djurlivet²,

att uppgöra eld;

att tälta utan markägarens tillstånd;

att framföra motorfordon annorstädes än på därför avsedda vägar;

att kvarlämna avfall eller eljest skräpa ned inom området samt

att eljest vidtaga åtgärd som motverkar syftet med reservatet.

Vård- och förvaltningsföreskrifter

1. Vid skogsavverkning inom området skall iakttagas att för landskapsbilden värdefulla träd bevaras. Miljöförändrande skogskultur skall undvikas.
2. Där så befinnes erforderligt med hänsyn till landskapsbilden och för bevarande av det gamla kulturlandskapet bör röjning verkställas.
3. Reservatets gränser bör på lämpligt sätt utmärkas å marken.”

¹) Enligt beslut daterat 1994-05-24 har Länsstyrelsen tagit över rollen som naturvårdsförvaltare.

²) Ersattes enligt tilläggsbeslut daterat 1987-03-04 med följande föreskrift:

”Det är förbjudet

att jaga, döda, fånga eller skada vilda däggdjur, grod- och kräldjur eller fåglar eller deras ungar samt att ta bort eller skada ägg eller bon.”

2. Beskrivning av området

Solidö naturreservat är beläget i Gudingefjärden omedelbart sydost om Björkö naturreservat omkring en mil norr om Västervik samt en dryg halvmil söder om Loftahammar.

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Solidö
Objektnummer	2002250
Skyddsform	Naturreservat
Län	Kalmar
Kommun	Västervik
Fastigheter och fastighetsägare	Loftahammars-Hultö 2:5, 2:9 - Bengt Andersson, Solidö 1, 593 91 VÄSTERVIK Loftahammars-Hultö 2:8 - Torgny och Rigmor Gunnarsson, Ugglevägen 9A, 594 30 GAMLEBY Ägarförhållandena beträffande vatten- området och den mindre samfällighet på vilken båthusen är belägna är inte utredda.
Servitut	Ägarna till Loftahammars-Hultö 2:7 har servitut för vattentäkt på Loftahammars- Hultö 2:5. Ägarna till Loftahammars-Hultö 2:8 har servitut för vattentäkt, brygga och gångväg på Loftahammars-Hultö 2:5. Ägarna till Loftahammars-Hultö 2:9 har servitut för väg, avlopp och vattentäkt på Loftahammars-Hultö 2:5. Forskraft Distribution AB har servitut för starkströmsledning över Loftahammars- Hultö 2:5.
Totalareal (ha)	127,9
Landareal (ha)	64,0
Naturtyper, Vic-Naturs indelning:	Areal (ha)
Tallskog	43,1
Lövblandad barrskog	6,9
Triviallövskog	0,3
Triviallövskog med ädellövsinslag	1,0

Övrig våtmark	0,2
Odlad mark	5,2
Betesmark	2,5
Substratmark	3,1
Exploaterad mark	1,7
Hav	63,9
Naturtyper, art- och habitatdirektivets indelning:	Areal (ha)
1150 *Laguner	4,5
1160 Stora grunda vikar och sund	7,5
1170 Rev	16,5
1620 Skär och små öar i Östersjön	18,0
6230 *Artrika stagg-gräsmarker nedanför trädgränsen	0,8
6270 *Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen	0,7
9070 Trädklädd betesmark	20,0
*Prioriterade naturtyper enligt EU:s art- och habitatdirektiv	
Prioriterade bevarandevärden:	
Naturtyper	Trädklädd betesmark, artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen, artrika stagg-gräsmarker nedanför trädgränsen, laguner, stora grunda vikar och sund, rev, skär och små öar i Östersjön.
Strukturer och funktioner	Urbergsskärgård, innerskärgård, betad skog, betad gräsmark, gläntor, uppväxtområden för fisk, stenmurar, stenrösen.
Arter	Rödlistade arter som apollofjäril (NT), silversmygare (NT), hedpärlemorfjäril (NT) och småfruktig jungfrukam (NT)*. Hävdgynnad flora med arter som backnejlika, backsmultron, blåsuga, darrgräs, gökärt, havssälting, jordtistel, jungfrulin, kattfot, knägräs, kustarun, nattviol, ormtunga, strandkrypa, sträv nejlikrot, vildlin och ängsskallra. Arter som signalerar skog med höga naturvärden som tallticka, grovticka och blåmossa. *) För förklaring av rödlistekategorierna se artlistan, bilaga 6.
Friluftsliv	Besöksobjekt, landskapsbild.
Övrigt	Forskning/referensområde.

2.3 Områdets bevarandevärden

2.3.1 Kulturhistoriska bevarandevärden samt historisk och nuvarande markanvändning

Solidös ringa höjd (oftast inte mer än fem till tio meter över havet) innebär att ön huvudsakligen låg under vatten fram till järnåldern. Inga belägg för mänsklig närvaro finns förrän år 1730, då en familj var bosatt på öns sydöstra sida där bebyggelsen ligger än idag. Solidö skrevs i äldre handlingar Solliden eller Solida, troligen med betydelsen en ö med en solig sluttning. Ön bildar inte egen fastighet utan är en del av hemmanet Hultö, som är beläget över fyra kilometer nordväst om Solidö. Det är inte känt varför Solidö tillhör en så avlägsen stamfastighet.

Fisket har, som överallt i skärgården, varit viktigt på Solidö. I fiskestatistik från 1880 redovisas Solidö som ett eget fiskeläge om två strömmingsfiskare med tillsammans 100 skötar och två båtar. Älfiske värt att redovisa tycks då inte ha förekommit, men har senare varit det mest ekonomiskt betydande.

Vid sekelskiftet 1900 fanns totalt fjorton personer på ön, fördelade på tre hushåll. Två av dessa brukade tillsammans ön, medan den tredje betecknades som en icke jordäggande arbetarfamilj. Totalt fanns under 1900-talets första hälft 7,5 hektar åkermark på Solidö. Laga skiftet förrättades mycket sent på Solidö; 1921. Förutom att marken delades upp, flyttades en ladugård. År 1953 slogs de båda hälfterna åter ihop, varefter den ”uppköpta” gårdens mangårdsbyggnader styckades av till fritidsändamål. På 1960-talet drogs el till Solidö och vatten och avlopp installerades. På kartmaterial från 1940-talet ser man att ön var betydligt öppnare, och sammanhängande tätare skogsmark förekom huvudsakligen på öns västra del. Redan på 1970-talet hade dock den tätare skogsmarken ungefär samma utbredning som idag. Det gamla småskaliga jordbruket med mjölkkor levde kvar ända fram till 1988, troligen längre än på någon annan ö i Västerviks skärgård.

På Solidös västnordvästra udde, liksom på Stora Svärdsholmen strax öster om reservatet, finns ett stråk med brytningsvärd granit lämplig till gatsten och/eller ornamentssten. Brytning skedde i mindre skala troligen under 1900-talets första hälft.

Bebyggelsen ligger idag på samma plats som på den äldsta kartan, d v s ovanför den lilla naturhamnen på öns sydöstra sida. Uppdelningen mellan mangård och fägård är tydlig och mangårdstomten är (ett minne efter öns mjölkkor som för inte så länge sedan betade fritt) omgärdad av ett staket. Huvudbyggnaden från 1854 är en enkelstuga i ett och ett halvt plan, med en timrad stomme vilande på en putsad torpargrund utlagd på den kala klippväggen. På gården finns ytterligare ett boningshus, ”lillstugan”, som flyttades hit år 1919 från Loftahammar. En kombinerad snickar- och visthusbod byggdes 1920 efter att den tidigare boden brunnit ner. Till gården hör även två ladugårdar, två båthus, en vedbod, en vagnsbod och en jordkällare. Det ena båthuset är troligtvis uppfört i mitten på 1800-talet, medan det andra tillkom 1951. Mellan hamnen och bytomten finns även rester av husgrunder. Den norra ladugården är den äldsta och tillhörde den

”uppköpta” gården. Den ”uppköpta” gården saknar ekonomibyggnader och används som sommarbostad. Två avstyckade tomter med modern fritidsbebyggelse är belägna på var sin sida av ön och är inte medtagna i reservatet.

Idag finns ett åretruntboende hushåll på Solidö. Nötdjur för köttproduktion har betat på ön sedan de sista mjölkkorna försvann 1988, medan den gamla åkermarken huvudsakligen brukas som slåttervall. Fisket har under senare tid minskat i betydelse som inkomstbringande näring.

2.3.2 Biologiska bevarandevärden

Solidös naturreservatet är beläget i innerskärgården och utgörs av till hälften land, till hälften vatten. Solidö utgörs huvudsakligen av tallskog med inslag av framförallt björk, men även asp, ek, rönn, vildapel, oxel, al, gran och en förekommer. En stor del av tallskogen är förhållandevis ung med mer eller mindre tydlig karaktär av produktionsskog och genomgående liten tillgång på död ved. En del områden utgörs också av rena ungskogar uppkomna efter slutavverkningar. Öns stränder är i huvudsak smala och steniga. Östra delen av öns skogsarealer uppvisar dock viss luckighet och olikåldrighet. I princip hela skogsarealen på ön betas av nötdjur. Östra delen av skogsmarken var vid tiden för utarbetandet av skötselplanen under restaurering mot ett skogsbete, bland annat genom framhuggning av mindre luckor. Fältskiktet uppvisar viss betespåverkan med ställvis en hel del gräs, men utgörs huvudsakligen av blåbärs- och lingonris. Dock kan hävdgynnade arter som bockrot, knägräs, spåtistel, stagg och jungfrulin hittas i gläntor. Mindre hållmarkspartier med äldre tall finns främst på de västra, sydvästra och sydöstra delarna av ön. På hållmarkerna utgörs markvegetationen av renlav, pigglav, islandslav och vitmossa. Här kan signalarterna¹ talticka hittas på äldre tallar och blåmossa påträffas i skrevor i hållmarken. Äldre aspar med bohål finns i en sänka på västra delen av ön, medan vidkroniga ekar förekommer sparsamt i anslutning till de öppna markerna. I skogsmarken kan även signalarten grovticka påträffas.

De områden som angavs som åker på kartmaterial från 1940-talet, framför allt belägna på de centrala och östra delarna av ön, är fortfarande öppna och brukas i huvudsak som slåttervall. Ställvis uppvisar dessa en ganska fin flora med arter som darrgräs och prästkrage. Odlingsrösen förekommer i och i anslutning till de gamla åkrarna. Även åkerholmar förekommer i flera av åkrarna. I den östligaste delen av reservatet, i anslutning till bebyggelsen, finns en naturbetesmark med hävdgynnade arter som bland annat jungfrulin, liten blåklocka, jordtistel, stagg, knägräs och backsmultron. Träd- och buskskiktet utgörs av ek, björk, apel, hagtorn, en och slån. En del hållar och större jordfasta stenar förekommer. Längs stranden finns små smala havsstrandängar med arter som gulkämpar, gåsört, havssälting och strandkrypa.

Reservatets vattenområde har en salthalt på 6 - 7 ‰ och är i huvudsak grunt med en del rev. Mellanviken och Slongsviken har nyligen inventerats med avseende på

potentialen som lek- och uppväxtområden för gädda och abborre och befanns då ha ”tämligen bra” potential (klass 1 på en skala 0 - 3 där 3 är ”mycket bra”). Mellanviken har en sparsam undervattensvegetation bestående av ålnate, borstnate och blåstång. Slongsviken har en varierad botten med ett flertal smågrund beväxna med blåstång medan även borstnate förekommer. Reservatets vattenområde utgör bland annat lekområde för sik.

På ön har tre rödlistade fjärilsarter noterats. Apollofjärilen (NT²) har gråvita vingar med svarta och röda teckningar och är Europas största dagfjäril. Arten har i Västerviks skärgård ett av sina starkaste fästen i landet, och kan ses som en karaktärsart för skärgården. Apollofjärilen är knuten till främst hållmarker där larven, som är svart med orangefärgade fläckar, lever på kärleksört och vit fetknopp under maj och juni. Flygperioden infaller från senare delen av juni fram till en bit in i augusti. Larverna och fjärilarna är bara aktiva i soligt och varmt väder. Silversmygaren (NT) är orangebrun med mörkgröna vitprickiga bakvingar, och flyger från mitten av juli till och med slutet av augusti. Arten är knuten till torrängsmiljöer med varmt lokalklimat. Det största hotet mot fjärilen är upphörande betesdrift men, då honan endast lägger sina ägg på orörda tuvor av fårsvingel, är ett alltför intensivt bete inte gynnsamt för arten. Även hedpärlemorfjärilen (NT) är känslig för upphörande betesdrift, såväl som för ett alltför hårt bete. Dess huvudsakliga livsmiljö är torrängar, där den nattaktiva larven lever på violer. Normala år flyger arten, som kan vara svår att skilja från andra pärlemorfjärilar, främst under de tre sista veckorna av juli.

Småfruktig jungfrukam (NT) hittades i en åker på åttioalet, men det är osäkert om den finns kvar. Arten förekom förr främst som åkerogräs i höstsäd, oftast i råg, men är numera vanligast i betesmarker kring hållar eller på andra fläckar med tunn jord och glest, lågt växttäck.

Sträv nejlikrot, som tidigare var rödlistad, växer på några ställen på ön i åker- och vägkanter. I Sverige förekommer sträv nejlikrot, förutom på några strölokaler i Blekinge, Östergötland och Södermanland, bara i östra Småland. I övrigt är arten endast känd från nordöstra Spaniens bergstrakter och från ett par lokaler i Lettland.

¹) Signalarter visar på skogar med höga naturvärden.

²) Se artlistan, bilaga 6, för förklaring av rödlistekategorierna.

2.3.3 Geovetenskapliga bevarandevärden

Västerviks skärgård är uppbyggd av urberg med en ålder av mellan 1800 och 2400 miljoner år. Berggrunden inom Solidös naturreservat består framförallt av granit, så kallad Loftahammargranit, medan jordarten huvudsakligen utgörs av morängrus. På vissa ställen går berggrunden i dagen. Merparten av ön ligger mellan fem och tio meter över havet, men sydväst om bebyggelsen finns en bergklack på drygt 15 meter.

2.3.4 Bevarandevärden för friluftslivet

Solidö naturreservat är beläget i Västerviks skärgård, som har mycket höga värden för friluftslivet med goda möjligheter till bad, båtsport, kanoting, fiske samt natur- och kulturstudier. Solidö uppvisar ett mycket tilltalande landskap.

3. Generella råd och riktlinjer

Enligt reservatsföreskrifterna krävs länsstyrelsens tillstånd för att avverka träd eller buskar samt för att utföra skogskultur (d v s skogsodling). Avverkningar och röjningar för naturreservatets skötsel enligt skötselplanen är inte tillståndspliktiga, men samråd ska ske med länsstyrelsen.

Träd som fallit eller hotar falla ned över befintliga luftledningar, traktorvägar, stigar, kulturhistoriska lämningar, tomtmark, åkermark eller öppen betesmark får upparbetas och avlägsnas. Träd som är värdefulla för faunan och floran (exempelvis grova och gamla träd) ska dock i samråd med naturvårdsförvaltaren upparbetas i den omfattning som krävs, varefter det upparbetade materialet flyttas till lämplig plats.

Alla skötselåtgärder inom naturreservatet, t ex avverkning och uttransport av virke, ska utföras vid sådan tid och på sådant sätt att skador på mark och landskapselement som stengärdsgårdar och odlingsrösen inte uppkommer.

Rensning av diken som avvattnar åker- och öppen betesmark får ske. Samråd ska ske med Länsstyrelsen.

Underhållsåtgärder av befintliga elanläggningar får ske. Skador på landskapselement som stengärdsgårdar och odlingsrösen får dock inte uppkomma. Eventuella skador på mark repareras.

4. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i sex (1-6) skötselområden. Skötselområde 1 utgörs av två delområden (1a-b), skötselområde 3 av tretton delområden (3a-m) medan skötselområde 4 utgörs av två delområden (4a-b). Avgränsning av skötselområden 1-5 framgår av bifogad skötselplanekarta, bilaga 2.

4.1 Skötselområde 1: Skogsmark (55,6 ha)

Beskrivning:

Skötselområdet utgörs av reservatets skogsmark, som täcker större delen av ön, inklusive huvuddelen av de smala och steniga stränderna. Skötselområdet betas i princip i sin helhet av nötdjur. För beskrivning, se 2.3.2. Skötselområdet är indelat i två delområden, med utgångspunkt i ambitionen i skötseln av trädskitet. Delområde 1a (40,6 hektar) ska skötas som ett regelrätt skogsbete med luckhuggningar. Delområde 1b (15,0 hektar) ska på sikt efter restaurering skötas på samma sätt.

Bevarandemål:

- Skötselområdet ska på sikt i sin helhet utgöras av betad skogsmark med inslag av gläntor, strandpartier, bryn och andra betespräglade öppna och halvöppna miljöer.
- Naturtyperna Trädklädd betesmark, Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen samt Artrika stagg-gräsmarker nedanför trädgränsen ska uppta minst 20,0 hektar, 0,8 hektar respektive 0,3 hektar.
- Arter knutna till skötselområdets värdefulla biotoper ska ha gynnsam bevarandestatus. Exempel på sådana arter är de rödlistade fjärilarna apollofjäril, hedpärlemorfjäril och silversmygare, hävdgynnade kärlväxter som jungfrulin, kattfot, knägräs, spåtistel och stagg, samt indikatorarter på skog med höga naturvärden som blåmossa, grovticka och tallticka.
- Mängden död ved ska tillåtas öka.
- Landskapselement, som exempelvis stenmurar, ska bevaras på sådant sätt att deras kulturhistoriska och pedagogiska värden består.

Skötselåtgärder:

Skötselområdet ska hävdas genom naturvårdsinriktad betesdrift för att gynna varierad skiktning och slutenhet med inslag av betespräglade gläntor, bryn och strandpartier. Detaljer i betets utformning läggs fast i beslut om miljöstöd. Betestrycket ska dock inte vara hårdare än att de rödlistade fjärilarna silversmygare och hedpärlemorfjäril kan reproducera sig (se 2.3.2). Tillskottsutfodring får inte ske inom skötselområdet.

Trakthyggesbruk ska inte tillämpas inom skötselområdet. Äldre skog på uddar, trädbärande impediment (tillväxt mindre än 1 m³sk per ha och år som lågvuxen hållmarkstallskog och trädbevuxna kärr) samt strandzoner undantas från skogsbruksåtgärder enligt skogsvårdslagens hänsynsregler. Äldre skogspartier med naturskogskvaliteter ska också undantas helt från skogsbruksåtgärder.

Värdefulla element för faunan och floran som gamla eller grova träd, senvuxna träd, vidkroniga ekar, knotiga träd, hålträd, boträd, potentiella rovfågelsboträd (grövre tallar med platta kronor) samt blommande och fruktbärande träd och buskar som rönn, oxel, vildapel, en, nypon, hagtorn och slånbuskage, sparas. Stående och liggande döda eller döende träd lämnas kvar i skötselområdet (eventuella större stormfällningar utgör undantag).

Det är ur naturvårdssynpunkt önskvärt om mängden död ved kan ökas genom att ett lämpligt antal tallar och/eller granar ringbarkas eller fälls (med så höga stubbar som möjligt) och lämnas som lågor.

1a - Småskaligt skogsbruk i form av traditionell skogsbetesskötsel där varierad täthet i träd- och buskskiktet, luckighet och olikåldrighet eftersträvas. Ek, samt fruktbarande och blommande träd och buskar som rönn, oxel, vildapel, en, nypon, hagtorn och slånbuskage, gynnas. Ek med förutsättning att utvecklas till vidkroniga hagmarksekar friställs till en radie av ca fem meter utanför kronprojektion. Fördelat över delområdet skapas eller utvidgas öppna gläntor där förutsättning finns för utveckling av grässvål, så att minst 15 % utgörs av öppna ytor (hällmarker inte inräknade). Gläntorna bör vara minst en trädlängd breda, men inte större än 0,3 ha. Mellan gläntorna skapas ljusöppna korridorer. Skogsbetet ska utgöras av olikåldriga träd, varför äldre träd sparas och träd ur dominerande generationer tas bort.

Skarpa övergångar mellan öppna gläntor och skogen undviks. Där förutsättningar finns invid större öppna ytor (som de äldre åkermarkerna) skapas, genom gallring av huvudsakligen barrträd och bortröjning av barrföryngring, breda bryn med en successiv övergång från öppen mark till skog. Detta är särskilt värdefullt i sydvända brynzoner. I brynzonen är det också särskilt viktigt att fruktbarande och blommande träd och buskar sparas.

Söder och väster om den äldre åker som är belägen vid Södra udden (se 1940-talskartan, bilaga 5) förekommer naturtyperna Artrika stagg-gräsmarker nedanför trädgränsen och Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen (se bilaga 4). Dessa ska genom gallring och röjning hållas fortsatt ljusöppna.

Röjnings- och avverkningsavfall från skogsbruksåtgärder ska till största delen föras bort. En lämplig andel av gren- och klenstamveden kvarlämnas dock i mindre högar på betesimpediment med varierande grad av solbestrålning. Det är även önskvärt att en del grövre virke kvarlämnas. Eventuellt röjnings- och avverkningsavfall från ek och asp som inte lämnas kvar i skötselområdet flisas eller bränns senast innan 15 april, så att inte avfallet blir fällor för insektskador som lägger ägg på kvistar och stammar.

Vid behov underhållsröjning i gläntor, bryn och kring friställda ekar och landskapselement.

I gläntor med mycket örnbräken kan denna behöva bekämpas genom att stjälkarna slås av eller knäcks under sommaren.

1b - På sikt, när markägaren/brukaren har praktisk möjlighet att genomföra detta, ska principerna under 1a tillämpas också inom detta delområde.

Luckhuggningarna koncentreras här till de områden som enligt 1940-talskartan (se bilaga 5) var öppna (som Lilla hagen, området norr om Västra kroken samt ett stråk däremellan). På sikt ska delområde 1b till omkring en fjärdedel av ytan utgöras av öppningar med betesvärde.

4.2 Skötselområde 2: Naturbetesmark (1,2 ha)

Beskrivning:

Skötselområdet utgörs av en mindre naturbetesmark på öns östra sida i anslutning till bebyggelsen. Se 2.3.2 för beskrivning.

Bevarandemål:

- Skötselområdet ska i sin helhet utgöras av välhävdat naturbetesmark.
- Arealen Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen ska vara minst 0,5 hektar.
- Arter knutna till skötselområdets värdefulla biotoper ska ha gynnsam bevarandestatus. Exempel på sådana arter är hävdgynnade kärlväxter som gulkämpar, havssälting, jungfrulin, liten blåklocka, jordtistel, stagg och knägräs.
- Landskapselement, som odlingsrösen och stenmurar, ska bevaras på sådant sätt att deras kulturhistoriska och pedagogiska värden består.

Skötselåtgärder:

Skötselområdet ska hävdas genom naturvårdsinriktad betesdrift. Detaljer i betets utformning läggs fast i beslut om miljöstöd. Gödsling och tillskottsutfodring får inte ske inom skötselområdet.

Vid behov underhållsröjning av uppväxande lövsly som ratats av betesdjuren.

4.3 Skötselområde 3: Äldre åkermark (2,4 ha)

Beskrivning:

Skötselområdet utgörs av äldre åkermark som numera huvudsakligen brukas som slåtter- och betesvall. Se 2.3.2 för beskrivning. Skötselområdet är uppdelat i tretton delområden (3a-m).

Bevarandemål:

- Skötselområdet ska utgöras av öppen årligen hävdad mark.
- Arter knutna till skötselområdet ska ha gynnsam bevarandestatus. Exempel på sådana arter är hävdgynnade kärlväxter som darrgräs och prästkrage.
- Landskapselement, som odlingsrösen och stenmurar, ska bevaras på sådant sätt att deras kulturhistoriska och pedagogiska värden består.

Skötselåtgärder:

Fortsatt öppethållande av åkermarken genom vallbruk med slåtter och/eller bete. Det är ur naturvårdssynpunkt värdefullt ifall efterbete sker på delar av skötselområdet som hävdas genom slåtter och då särskilt sådana som innehåller åkerholmar.

Åkerholmar och odlingsrösen ska hållas fria från barrträdsföryngring och sly. Fruktbärande och blommande buskar ska dock i huvudsak sparas.

4.4 Skötselområde 4: Bebyggelse med närområden (1,7 ha)

Beskrivning:

Skötselområdet utgörs av reservatets bebyggelse och dess närområden som tomtmark, bytomt och hamnplan. Se 2.3.1 för beskrivning. Skötselområdet är uppdelat i två delområden (4a-b).

Bevarandemål:

- Bebyggelsens karaktär enligt lokal färgsättning och byggnadstradition ska bibehållas.
- Byggnaderna underhålls så att deras kulturhistoriska värde bevaras.
- Bebyggelsens närområden ska vara välskötta och välhävdade.
- Landskapselement, som odlingsrösen och stenmurar, ska bevaras på sådant sätt att deras kulturhistoriska och pedagogiska värden består.

Skötselåtgärder:

Skötseln av bebyggelsen och dess närområden ankommer på ägarna. Vid underhåll och reparationer ska traditionella material och metoder så långt möjligt användas.

4.5 Skötselområde 5: Vattenområde (64,0 ha)

Beskrivning:

Skötselområdet utgörs av reservatets vattenområde. Se 2.3.2 för beskrivning.

Bevarandemål:

- Skötselområdet ska utgöras av ett oexploaterat vattenområde med en för innerskärgården representativ flora och fauna.
- Arealen Laguner, Stora grunda vikar och sund, Rev samt Skär och små öar i Östersjön ska vara 4,5 hektar, 7,5 hektar, 16,5 hektar samt 18,0 hektar.

- Arter knutna till skötselområdet ska ha gynnsam bevarandestatus. Exempel på sådana arter är abborre, gädda och sik.

Skötselåtgärder:

Inga åtgärder.

4.6 Skötselområde 6: Friluftsliv

Beskrivning:

Reservatet kan endast nås med båt. Inom reservatet finns äldre brukningsvägar som är lämpliga som promenadstigar. I övrigt är reservatet oftast förhållandevis lättframkomligt.

Bevarandemål:

- Tre väl underhållna informationstavlor med beskrivning av reservatets natur- och kulturvärden ska finnas.
- Information om reservatet ska finnas på Länsstyrelsens hemsida.

Skötselåtgärder:

Äldre toalett och soptunnor tas bort.

Tre aktuella informationstavlor med beskrivning av reservatets natur- och kulturvärden sätts upp vid bebyggelsen, öster om viken Västra kroken samt vid öns västligaste udde (se bilaga 2).

5. Bränder och brandbekämpning

Bränder inom naturreservatet ska släckas enligt gällande lagar. Släckningsarbetet sker om möjligt med försiktighet i samråd med reservatsförvaltningen så att naturvärdena inte skadas. Markägaren är enligt lag skyldig att utföra eftersläckning och bevakning. Om så inte sker kan räddningstjänsten utföra eftersläckning och bevakning men markägaren får då stå för kostnaderna för detta.

Framtida skötselåtgärder utreds för varje enskilt område som påverkats av branden.

6. Jakt

Rätten till jakt inskränktes inte vid reservatsbildningen. Jaktutövandet får dock inte ske i strid med reservatsbestämmelser eller skötselplan.

7. Dokumentation och uppföljning

7.1 Dokumentation och uppföljning av skötselåtgärder

Naturvårdsförvaltaren ska dokumentera var, hur och när åtgärder utförts, utförare samt kostnad och finansiering.

Åtgärder (exempelvis bete, röjning och avverkning) som inte utförs av naturvårdsförvaltaren ska dokumenteras genom att utföraren årligen meddelar utförda åtgärder på blankett som naturvårdsförvaltaren handhåller.

Naturvårdsförvaltaren ska vid behov följa upp utförda skötselåtgärder. Uppföljningar ska dokumenteras enligt ovan.

7.2 Uppföljning av bevarandemål

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för uppföljning av naturreservatets bevarandemål. Uppföljningar ska dokumenteras enligt ovan.

8. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Vem	Prioritet*
Betesdrift	Skötselområden 1, 2	Brukaren	1
Vallbruk	Skötselområde 3	Brukaren	1
Luckhuggning, gallring och röjning	Skötselområde 1a och 1b	Brukaren	1 och 2
Underhållsröjning	Skötselområden 1-3	Brukaren	2
Informations-tavlor	Se bilaga 2	Naturvårdsförvaltaren	1
Uppföljning av skötselåtgärder	Skötselområden 1-3, 6	Naturvårdsförvaltaren	1
Uppföljning av bevarandemål	Alla skötselområden	Naturvårdsförvaltaren	1

*Prioritet 1 till 3, varav 1 är högst

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Skötselplanekarta
3. Naturtypskarta enligt Vic-Naturs indelning
4. Naturtypskarta enligt Art- och habitatdirektivets indelning
5. 1940-talskarta
6. Artlista
7. Referenslista